

22.10.2025

156/06.03.00/2025

Sisäministeriö

Viitteenne VN/18970/2024

Lausunto alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen raportista ja Lupa- ja valvontavirastoa koskevasta valtioneuvoston asetuksesta

Valtiovarainministeriö ja sisäministeriö pyytävät lausuntoa alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen raportista sekä Lupa- ja valvontavirastoa koskevasta valtioneuvoston asetustalonnoksesta. Lausunnot pyydetään lähettämään viimeistään 14.11.2025 sisäministeriön kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo.sm@gov.fi.

Etelä-Karjalan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua aiheesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kehittämishankkeen raportin ehdotukset

Alueellisen varautumisen yhteistyön kehittämishankkeessa valmistelu raportti on toimintaympäristön ja siihen kohdistuvien uhkakuvien nopean muuttumisen vuoksi ja näihin haasteisiin vastaamisen kannalta hyvin ajankohtainen ja tarpeellinen varautumisen kehittämiseksi. Viimeistään nyt olisi kansallista, alueellista ja maakunnallista varautumista yhdenmukaistettava ja systematisoitava, varmistettava eri tasojen välinen tiedonkulku ja ohjausmekanismit ja tunnistettava kuntien merkittävä operatiivinen rooli häiriö- ja kriisitilanteissa. Toistaiseksi maakunnissa tapahtuva alueellinen varautuminen on hyvin eri tavoin järjestettyä, osin vapaaehtoisuuteen perustuvaa ja sen kokonaiskoordinaatio puutteellista.

Tulevien Lupa- ja valvontavirastojen (LVV) alueellisten valmiustoimikuntien toiminta-alueet muodostuvat hyvin laajoiksi eikä alueellisia erityispiirteitä välttämättä voida kyseisessä rakenteessa ottaa riittävästi huomioon. Siksi rinnalle tarvitaan maakunnalliset varautumisen yhteistyön rakenteet ja sisällöltään yhdenmukaisemmat toimintatavat, jotka tukevat osaltaan varautumisen yhteensovittamista koko valtakunnan tasolla.

Raportti esittää monipuolisesti ja kattavasti nykytila-arvioita, kehittämisvaihtoehtoja ja ehdotuksia alueellisen varautumisen yhteistyöhön. Alueellisten erityispiirteiden, alueilta tulevien syötteiden ja ennakointitoiminnan huomioon ottamista varautumisessa pidämme erittäin tervetulleena tapana tarkastella tarvittavia kehittämistoimia.

Alueellisten varautumisen yhteistyöryhmille kaavailut operatiiviset tehtävät olisivat varautumisen ydinaluetta ja sellaisenaan riittävät. Tehtävien laajuus, vaativuus ja

22.10.2025

156/06.03.00/2025

jatkuvaluonteisuus vaikuttavat suoraan resurssitarpeeseen, joten tehtävien määrittelyssä on otettava huomioon yhteistyöryhmien edellytykset suoiutua niistä.

Etelä-Karjalan liitto näkee, että tilannekuvatoimintaan tarvitaan raportissa ehdotetun kaltaista alueellista otetta ja yhteiset prosessit. Yhteistoiminnan koetinkivi on tilannekuvan tuottamisen organisointi ja koordinointi. Koordinointi on vaikeaa, ellei osapuolilla ole yhteneväisiä mahdollisuuksia mm. turvaluokitellun ja salassa pidettävän tiedon jakamiseen.

Kaiken kaikkiaan alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen raportissa ehdotetut ratkaisut ovat teoriassa hyvin järkeenkäypiä ja perusteltuja. Käytännössä niiden toteuttaminen vaatii melko mittavia lainsäädäntöhankkeita (mm. tietosuojaan ja salassapitoon liittyvät kehittämistarpeet) ja riittävää resurssointia. Riskinä on, että sujuva tiedonkulku varautumistoimijoiden välillä estyy liian tiukkojen, monimutkaisten ja tulkinnanvaraisten säännösten vuoksi. Niukkenevien rahoitusmahdollisuuksien vuoksi ehdotusten läpivieminen uhkaa jäädä vaillinaiseksi, jos esim. tietojärjestelmiä varautumistoiminnan tueksi ja tehostamiseksi ei saada käyttöön tai muutosten toteuttamiseen tarvittavaa henkilöresurssointia Lupa- ja valvontavirastossa ja alueella ei tueta riittävästi.

Kaikkien raportissa esitettyjen muutosten toteutuminen vaikuttaisi olevan vielä pitkän kehittämistyön takana. Siitä huolimatta alueellisen varautumisen yhteistyörakenteiden luomiseen on syytä ryhtyä viipymättä aloittamalla tarvittavan lainsäädännön valmistelu raportissa ehdotetun mukaisesti. Toivottavaa olisi, että varautumisen yhteistyötä ja alueellisten yhteistyöryhmien toimintaa resursoitaisiin riittävällä tavalla, olipa ryhmien toiminnan vetovastuu LVV:llä tai jollain muulla toimijalla.

Lupa- ja valvontavirastoa koskeva asetusluonnos

Asetusluonnos ja sen 5 § on muotoiltu riittävän väljästi, jotta alueellisten valmiustoimikuntien kokoonpanossa voidaan ottaa huomioon tarvittavat alueellisessa varautumisessa mukana olevat eri toimijat ja alueen tarpeet. Tärkeää on, että muiden kuin pakollisten jäsenten nimeäminen tulisi tapahtua maakunnan toimijoiden ehdotusten pohjalta.

Satu Sikanen
maakuntajohtaja

Susanna Kaskinen
johtava asiantuntija